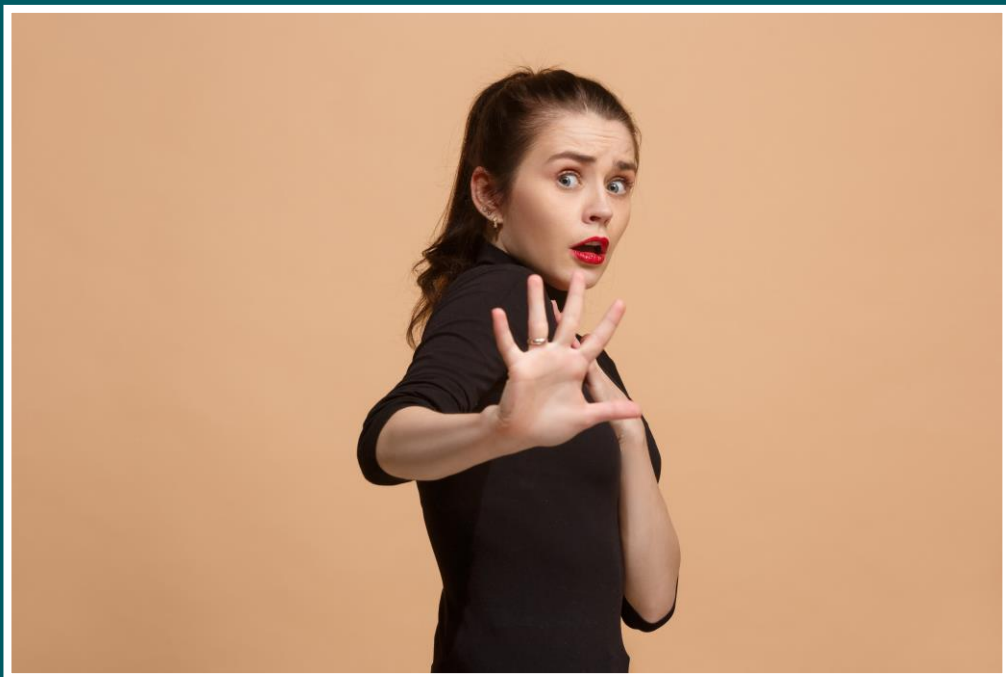

16. oktober 2023

Fellesskolering for ledere og tillitsvalgte i Modum, Sigdal og Krødsherad.

Vold og trusler om vold

Program:

11.30: Kursstart

12.00: Lunsj

12.45: Foredrag med Rune Hunshamar

13.30: Pause

13.40: Foredraget fortsetter

14.30: Pause

14.40: Hvordan jobbe med dette lokalt?

15.30: Avslutning

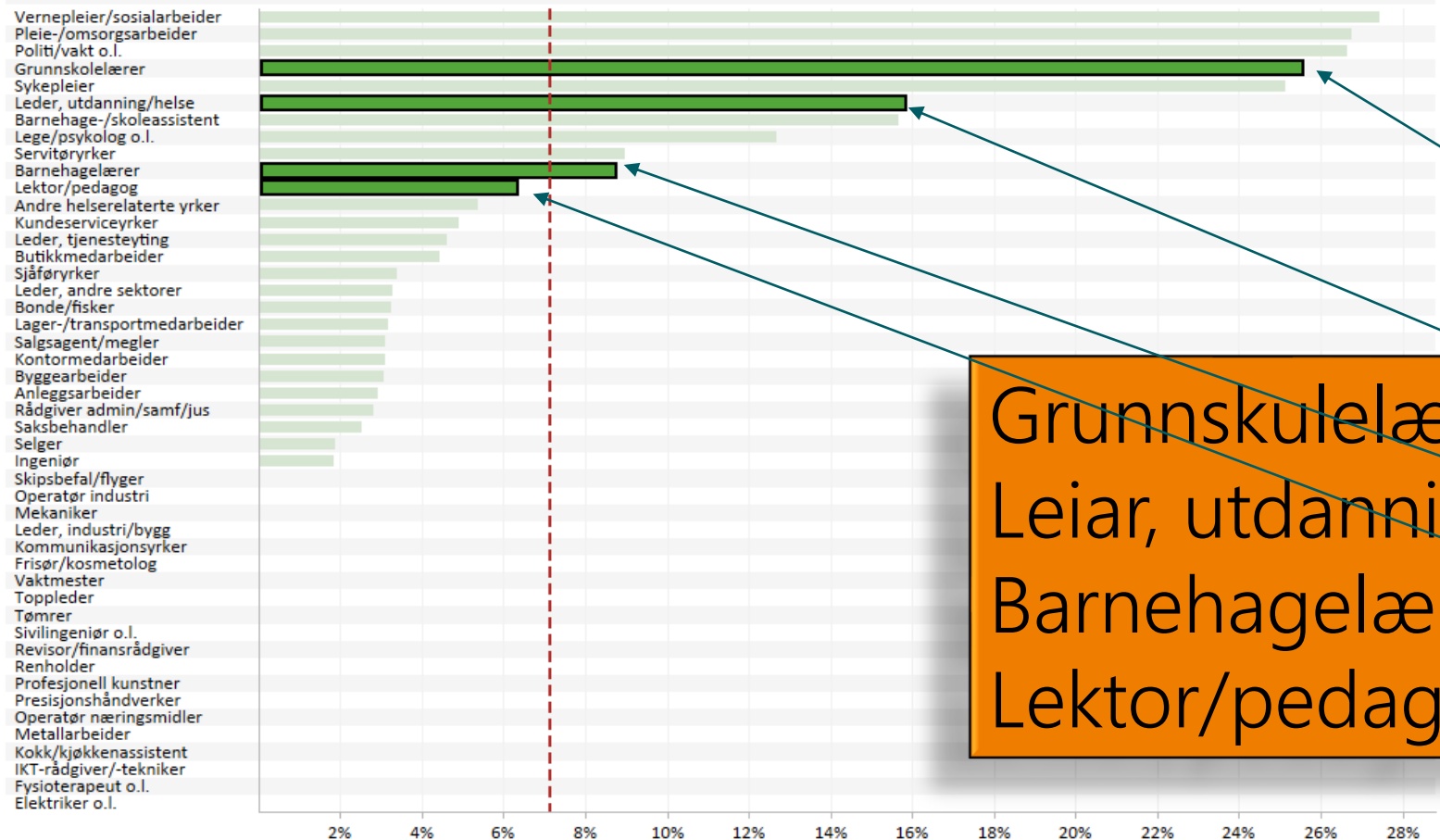
«Utsatt for vold eller trusler siste år»

Vold og trusler om vold (samlet)

Det vil si at man i løpet av det siste året har vært utsatt for trussel og/eller vold på arbeidsplassen

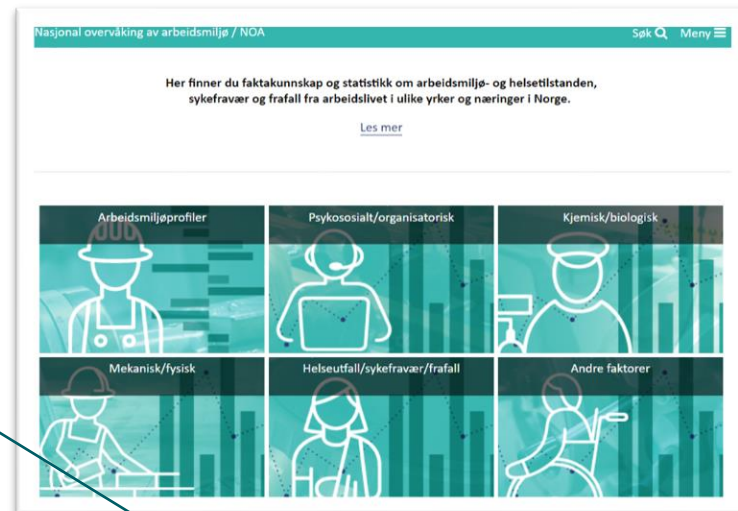
- Vold og trusler om vold (samlet)
- - Vold, synlige merker
- - Vold, ikke synlige merker
- - Trusler

NOA yrkesgrupper

■ Andel (%) som oppgir at de er utsatt for vold og/eller trussel

Kilde: SSB, LKU-A 2019

Grunnskulelærer	26% (14,9)
Leiar, utdanning og helse	16%
Barnehagelærer	9% (14,3)
Lektor/pedagog	6% (2,7)

https://www.arbeidstilsynet.no/tema/vold-og-trusler/

Arbeidstilsynet

Kontakt oss

Podkast

🔍 Hva leter du etter?

Arbeidsforhold

HMS

Tema

Regelverk

Godkjenninger

[Arbeidstilsynet](#) > [Tema](#) > Vold og trusler på arbeidsplassen

Vold og trusler på arbeidsplassen

Mange arbeidstakere utsettes for vold og trusler i forbindelse med jobben sin. Dette er ikke et individuelt problem, men et arbeidsmiljøproblem som angår hele arbeidsplassen. Derfor må arbeidsgivere både forebygge vold og trusler og ha en plan for å følge opp arbeidstakere som blir utsatt.

Hva er vold og trusler?

Vold og trusler i arbeidet er ikke et individuelt problem

Arbeidsgiver og arbeidstaker må sammen definere hva som er vold og trusler i arbeidet

Arbeidstilsynet sine definisjoner

Vold og trusler «hendelser hvor arbeidstakere blir fysisk eller verbalt angrepet i situasjoner som har forbindelse med deres arbeid, og som innebærer en åpenlys eller antydningstrussel mot deres sikkerhet, helse eller velvære.»

Trusler «er verbale angrep eller handlinger som tar sikte på å skade eller skremme en person.»

Vold «er enhver handling som har til hensikt å føre til fysisk eller psykisk skade på person. Det inkluderer også hendelser der den som skader en annen person ikke er klar over eller vurderer konsekvensene av handlingen sin – for eksempel på grunn av rus, psykisk/somatisk sykdom, mental og emosjonell tilstand eller liknende.»

Foto: Tom-Egil Jensen

[Vis mer](#)

Landets 20 største kommuner:

Over 100 krenkelser mot ansatte i skolen hver dag

I løpet av fjoråret kom det inn over 20 000 avviksmeldinger om vold, trusler og krenkelser mot ansatte i skolene i Norges tjue største kommuner.

Kari Oliv Vedvik
JOURNALIST

Læreres særskilte vern mot vold og trusler:

18 saker for tingrettene på fem år

Slag, spark og skalling. En kaffekanne i bakhodet. Fem brudd i ansiktet. Disse sakene om vold mot lærere er ført for tingrettene de siste fem årene.

Straffeloven paragraf 286

Den som ved vold søker å påvirke yrkesutøvelsen til en person fra en særskilt utsatt yrkesgruppe. Straffes med bot eller fengsel inntil 3 år.

Med særskilt utsatt yrkesgruppe forstås

- a) helsepersonell som yter medisinsk begrunnet helsehjelp,
- b) personer som forestås allment tilgjengelig persontransport, som for eksempel jernbane, tunnelbane, trikk, buss, fly, drosje eller ferge
- c) personer som har ansvar for opplæring i **grunnskole eller videregående skole.**

Straffeloven paragraf 265

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som ved trusler søker å påvirke yrkesutøvelsen til en person fra en særlig utsatt yrkesgruppe.

Med særskilt utsatt yrkesgruppe forstås:

(...)

c) personer som har ansvar for opplæring i **grunnskole eller videregående skole**.

Den som hindrer yrkesutøvelsen til en person som nevnt i annet ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 6 måneder.

Med bot straffes den som ved skjellsord eller annen grovt krenkende ordbruk eller atferd forulemper en person som nevnt i annet ledd under dennes yrkesutøvelse.

Hva da med barnehagen?

- I alminnelighet vil enhver som utsettes for vold og trusler ha et vern gjennom straffelovgivningens bestemmelser om kroppskrenking, kroppsskade og trusler
- § 263.Trusler
Den som i ord eller handling truer med straffbar atferd under slike omstendigheter at trusselen er egnet til å fremkalle alvorlig frykt, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.
- § 273.Kroppsskade
Med fengsel inntil 6 år straffes den som skader en annens kropp eller helse, gjør en annen fysisk maktesløs eller fremkaller bevisstløshet eller liknende tilstand hos en annen.

Forskrift om utførelse av arbeid, kapittel 23 A

Arbeid som kan medføre fare for å bli utsett for vald og trussel om vald

Kartlegge risiko: arbeidsgjevar skal kartlegge kva risiko det er for at arbeidstakarane kan bli utsette for vald eller truslar.

Opplæring: arbeidstakarane skal ha nødvendig opplæring i førebygging og handtering av vald- og trusselsituasjonar.

Informasjon: arbeidstakarane og deira tillitsvalde skal ha nødvendig informasjon, m.a. om kva for rutinar som er sette i verk for å førebygge, handtere og følge opp vald- og trusselsituasjonar.

Tiltak: arbeidsgjevar skal sette i verk nødvendige tiltak.

Oppfølging av arbeidstakar: tilsette som blir utsette for vald og truslar skal følgast opp på ein god måte i etterkant.

Risikovurderinga skal vurdere:

- ☐ organisering og tilrettelegging av arbeidet
- ☐ kvar, kor tid og i kva situasjonar slike hendingar skjer
- ☐ åleinearbeid
- ☐ bemanning
- ☐ kompetanse
- ☐ utforming av arbeidslokala og tekniske løysingar,
- ☐ effekten av iverksette og planlagte førebyggjande tiltak

Lenke:

[Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav \(forskrift om utførelse av arbeid\) - Kapittel 23A Arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold og trussel om vold. - Lovdata](#)

Avvik og avvikshandtering

Lova krev at arbeidsgjevaren har oppretta eit system for å handtere avvik.

God avvikshandtering handlar om:

- å finne ut kva som har skjedd
- å finne ut kvifor det skjedde
- rette opp tilhøvet
- sørge for at det ikkje skjer igjen

Det er ikkje skaden som er avviket – det er årsaka til skaden som skal registrerast som avvik.

Men sjølvsagt og viktig å registrere skaden, med tanke på yrkesskadeerstatning.

Tausheitsplikt og personvern

Har lærarar rett på informasjon om farar som kan oppstå i jobben?

Ja, seier Arbeidstilsynet.

Lærarar skal ha informasjon dersom det for eksempel er ein elev ved skulen som kan skade elevar og lærarar.

«Lærerne vil samtidig ha taushetsplikt om personopplysninger, og hensynet til personvern vil i så måte langt på vei være ivaretatt», understreker Arbeidstilsynet.

Vold og trusler på jobben

På disse sidene finner du mer om hvordan lærere og ledere i skole og barnehage kan forebygge, håndtere og følge opp vold og trusler.

Sjekk nettsiden vår

[Vold og trusler på jobben
\(utdanningsforbundet.no\)](https://utdanningsforbundet.no)

Vold og trusler på jobben

Fem trinn til trygt arbeidsmiljø

Roller og ansvar: Sjekkliste for arbeidsplassene

Hvordan løse disse situasjonene?

Dette sier loven om vold og trusler

🔖 Legg til i snarveier

Blir du utsatt for vold og trusler på jobben?

Vet du hva du skal gjøre om du eller dine lærerkolleger blir utsatt for vold eller trusler på arbeidsplassen?

Les mer →

Lærerrommet: Hvordan kan skolen jobbe med vold og trusler?

Hvordan skal vold og trusler håndteres? Hør podkasten Lærerrommets spesialutgave om temaet!

Les mer →

Dette sier loven om vold og trusler

Her finner du definisjon på vold og trusler og regler som omhandler vold og trusler i arbeidsmiljøloven, i kapittel 23A i forskrift om utførelse av arbeid, i opplæringsloven og i barnehageloven og forskrift til denne.

Foto: Adobe Stock

Forebygging: Slik jobber Ytre Enebakk skole

Yre Enebakk skole har tatt tak i vold og utagering mot både lærere og elever med ulike metoder og verktøy.

Les mer →

Et gratis verktøy for et bedre arbeidsmiljø

Alle vinner på å ha et godt arbeidsmiljø. Verktøyet er basert på forskning og tilpasset ulike bransjer slik at dere enkelt kan komme i gang med arbeidet.

Kom i gang

[Les mer om verktøyet](#)

Utvida partssamarbeid på arbeidsplassnivå

Et samarbeid for utvikling av

- gode arbeidsmiljø
- fornuftig arbeidsorganisering
- enda bedre kvalitet på tjenesten

Ta temaet opp i medbestemmelsesmøte

Løft problematikken inn i HMS-gruppa – som en del av det systematiske HMS-arbeidet

Leder har en avgjørende rolle

- Sette arbeidet med vold og trusler på dagsorden.
- Sette seg inn i regler og hva som fins av materiell i kommunen/fylkeskommunen/kjeden.
- Sette av tid til opplæring, informasjon, diskusjon og øving.
- Lage rutiner for arbeidet sammen med tillitsvalgte og verneombud.
- Lage handlingsplan, sette i gang tiltak og evaluere.
- Engasjere og motivere de ansatte i dette arbeidet.
- Ha et system for avviksmelding og oppfordre til å bruke det.
- Informere overordna nivå om behov for tid og ressurser til dette arbeidet.

Arbeidsgiver har hovedansvaret for å følge opp :

- Arbeidsmiljøloven
- Barnehageloven
- opplæringsloven

Disse lovene har samme rang, det betyr at både barn og elever sitt læringsmiljø og de ansatte sitt arbeidsmiljø må ivaretas.

Arbeidsplasstillitsvalgte sin viktige rolle

- Ta initiativ på arbeidsplassen og være leder sin støttespiller
- Melde som tema i HMS-gruppa og i medbestemmelsesmøter
- Sjekke om det allerede finnes retningslinjer eller opplegg til bruk på arbeidsplassen
- Involvere hele personalet i prosessene som blir satt i gang
- Be om opplæring

Kontakte lokallaget og hovudverneombudet om det trengs.

Husk å øve!

Gi støtte til medlemmer som:

- føler seg utrygge
- trenger hjelp til å ta opp problemet
- opplever å ikke bli hørt,
- ikke føler seg ivaretatt etter en hendelse
- opplever å stå alene i en vanskelig sak om vold/trusler

Verneombudet sin viktige rolle

- Ta medansvar og være pådriver i arbeidsmiljøarbeidet
- Følge med på hvordan de ansatte opplever arbeidsmiljøet sitt
- Kontakte ledelsen dersom arbeidsmiljøet ikke er som det skal
- Varsle ledelsen (og de som er utsett for fare) om forhold som kan føre til ulykke, helsefare og sykdom

Kontakte hovudverneombudet om det trengs.

Verneombudet kan stenge arbeidsplassen dersom liv eller helse står i fare (AML § 6-3).

Husk å øve!

Alle ansatte må bidra

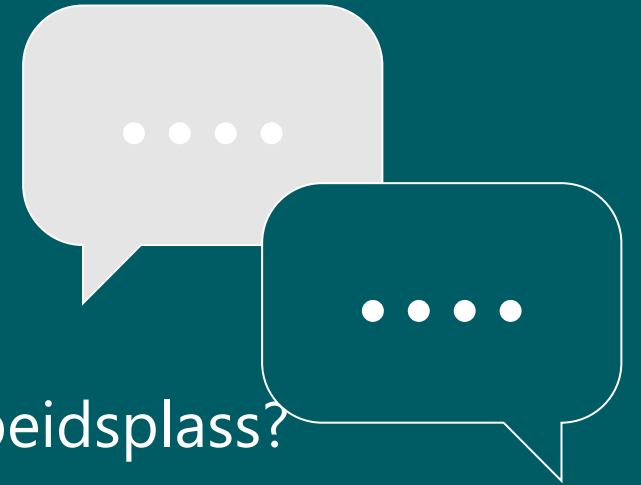
For at man skal oppnå gode resultater må alle ansatte

- delta aktivt i prosessene.
- engasjere seg og bidra til å nå måla.
- delta i opplæring og øving.
- sette seg inn de rutinene man har for å forebygge og håndtere vold- og trusselhendelser.
- etterspørre rutiner og prosesser dersom man ikke har blitt involvert.

Husk å øve!

Diskusjon og refleksjon

Hva har dere av planer, retningslinjer og rutiner på din arbeidsplass?

Hvordan har dere handtert volds- og trusselepisoder til nå?

Hva har dere gjort av forebyggende arbeid?

Hva er det viktigste å gjøre nå?

Hva kan dere trenge hjelp til?

Hva kan Utdanningsforbundet bidra med?

Padlet:

<https://padlet.com/hegvol/fellesskoler-ing-vold-og-trusler-y2yxggtbeeb0n9bfa>

